

2024-08-07

Årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Hagagymnasiet

2024-08-07

Den årliga planen gäller från 2024-08-19 till och med 2025-06-13.

Ansvariga chefer: Patrik Lindström, Anders Wallberg, Camilla Rejsmar och Anna Lundell Klein

hagagymnasiet.norrkoping.se

HAGA
HAGAGYMNASIET NORRKÖPING

NORRKÖPING

Innehållsförteckning

Del 1	3
Vision och grundsyn	3
Beskrivning av verksamheten	3
Ansvarsfördelning inom enheten.....	3
Medverkande i framtagandet av planen.....	3
Planens giltighetstid	3
Förankring av planen.....	4
Delaktighet och inflytande	4
Definitioner av centrala begrepp .	5
Del 2	7
Aktiva åtgärder	7
Främjande och förebyggande arbete	7
Regelbunden uppföljning och dokumentation av det aktiva arbetet	9
Del 3	10
Uppföljning och utvärdering av förra årets aktiva arbete och åtgärder	10
Resultat av kartläggning av nuläge	10
Analys av kartläggning av nuläge	11
Årets planerade åtgärder	15
Åtgärdande arbete och ärendegång	16
Rutiner vid nätkränkningar	18
Del 4	18
Information till elever och vårdnadshavare	18
Enhets trygghetsteam (eller liknande).....	18
Norrköpings kommuns barnrättsombud	18
Vad kan man göra hemma?	18

Del 1

Vision och grundsyn

Till Hagagymnasiet kommer alla elever som de är. De känner sig trygga och respekterade. Kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier förekommer inte. Här är det en självklarhet att alla elever har samma rättigheter och möjligheter. Det gäller oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Hagagymnasiets värdegrund utgår från tre centrala begrepp: **samarbete, omtanke och möjligheter**. Dessa värden vill vi förmedla till alla som studerar vid, arbetar på och besöker vår skola och därför agerar vi, personal och elever, i enlighet med dessa värdeord.

Hela Hagagymnasiet arbetar utifrån ambitionen att de insatser vi genomför, såväl i det främjande och förebyggande arbetet som i det åtgärdande arbetet, ska öka elevernas upplevda känsla av trygghet och trivsel. Vi menar att detta i sin tur ger goda förutsättningar för en arbetsmiljö fri från kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Innehållet i Hagagymnasiets Årliga plan följer Norrköpings kommuns rutin kring Åtgärder mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier UN 2022/14203.

Beskrivning av verksamheten

Hagagymnasiet är en kommunal skola i Norrköpings kommun. Här går drygt 760 elever som bedriver studier inom de nationella programmen **Barn och Fritid** (kallas Ledarskap) **Samhällsvetenskap** och **Naturvetenskap**. På Haga finns även en tvärvetenskaplig gymnasieutbildning samt introduktionsprogrammet **Förstärkt Individuellt Alternativ** (FIMA). Huvuddelen av verksamheten bedrivs på Hagagatan 36 och har Utbildningskontoret som huvudman.

Ansvarsfördelning inom enheten

Hagagymnasiet består av fyra skolenheter (blå, grön, röd och gul) med varsin ansvarig rektor:

blå, Anders Wallberg	Samhällsvetenskap, Naturvetenskap och tvärvetenskaplig utbildn.
grön, Patrik Lindström	Naturvetenskap och Idrottsgymnasiet
röd, Anna Lundell Klein	Barn och Fritid/Ledarskap
gul, Camilla Rejsmar	Förstärkt Individuellt Alternativ; RIG och NIU Idrottsutbildningar samt ansvar för elevboendet.

Medverkande i framtagandet av planen

Hagagymnasiets Årliga plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier tas fram av skolans ledningsgrupp i samarbete med elevhälsan, elever och personal. Se även Del 3, Delaktighet och inflytande.

Planens giltighetstid

Denna plan gäller från 2024-08-19 till och med 2025-06-13.

Förankring av planen

Årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier utvärderas på skolkonferensen och där tas också beslut om ny plan för nästa läsår. I början av höstterminen avsätts tid där varje mentor går igenom planen med sin elevgrupp. Rektorer tar även upp den på så kallade stormöte i aulan under höstterminen. På möte för vårdnadshavare för ettorna på hösten lyfter rektorerna planen visar var på skolans hemsida planen kan hittas. Kuratorerna finns vid behov tillgängliga vid information för årskurs ett. Skolledningen går igenom planen med personalen på ett personalmöte under höstterminen.

Delaktighet och inflytande

På Hagagymnasiet har en systematik för elevdemokrati skapats som omfattar bl. a. mentorstid, klassråd, programforum/trivselgrupp och skolkonferens. För att nå förankring i alla klasser/grupper för detta arbete finns såväl elevombud som elevskyddsombud. Skolan har också en aktiv elevkår som arbetar för alla elevers bästa.

Hagatimmen: Skolan erbjuder två tillfällen/vecka då elever kan få stöd av sina lärare. Tiden används också för arbete relaterat till elevdemokratiska processer. Exempelvis samlas elevombud och elevkår här och programforum genomförs.

Mentorstid: Hålls varje vecka och tar upp frågor som rör trivsel, trygghet, pedagogik, studieplanering och klass- och gruppangelägenheter.

Klassråd/Mentorsgrupp: Hålls två till tre gånger per läsår tillsammans med mentor. Här förbereds Programforum/Trivselgrupp.

Programforum (på nationella program) / Trivselgrupp (på Förstärkt

Individuellt Alternativ, FIMA): genomförs två till tre gånger per år och aktuella frågor kopplade till skolans mål *Trygghet, Kunskap* och *Ledarskap* tas upp tillsammans med elever, lärare, rektor och representant från elevhälsan. FIMA har ytterligare träffar tillsammans med personal för att med tätare regelbundenhet följa upp trygghetsfrågor och anordna aktiviteter.

Skolkonferens: Ett beslutande organ som tar beslut om nästa läsårs policydokument, exempelvis ordningsregler och årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Skolkonferensen förbereds under läsårets programforum/trivselgrupp och genomförs en gång under våren och består av lika antal elever och personal.

Elevombud: Varje klass väljer två elevombud. Elevombuden träffas tillsammans med representanter för skolledning och elevhälsa ca. fyra gånger per termin. Elevombudens uppgift är att på olika sätt verka för trivsel, trygghet, lika rättigheter, allas lika värde och att motverka kränkningar, trakasserier, mobbning och utanförskap. Elevombuden är genom sitt uppdrag också med och bidrar till, utarbetar och förankrar t.ex. den årliga planen och skolans ordningsregler. Ombuden deltar i föreläsning och workshop som organisationen Friends genomför.

Elevskyddsombud: Bland elevombuden väljs ett antal elever ut som också fungerar som elevskyddsombud och deltar vid skyddsround.

Elevkår: En självständig organisation som samarbetar tätt med skolläda och anordnar olika aktiviteter för att främja trivsel och en god miljö på skolan.

Juniorambassadörer för EU: Ambassadörerna verkar över program- och årskursgränser för att uppmuntra fler ungdomar att bli delaktiga i demokratiska processer.

Definitioner av centrala begrepp

Det finns många ord och begrepp för att beskriva kränkningar som sker bland elever. De tre juridiska termerna som används i skollagen och diskrimineringslagen för att reglera skolans arbete mot barns och elevers utsatthet för kränkningar i skolan är *trakasserier*, *sexuella trakasserier* och *kränkande behandling*.

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen 1 kap. 4 § som ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Med diskrimineringsgrunden

...**kön** avses att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

...**könsöverskridande identitet eller uttryck** avses vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck.

...**etnisk tillhörighet** menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter. Alla kan därför bli utsatta för etnisk diskriminering

...**religion eller annan trosuppfattning** avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam eller övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte.

...**funktionsnedsättning** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom från födseln. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening. En funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre i olika situationer som till exempel allergier, dyslexi, hörsel- och synskador med mera.

...**sexuell läggning** avses hetero-, homo- eller bisexuell läggning.

...**ålder** avses diskriminering som har med en persons ålder att göra.

Sexuella trakasserier är enligt diskrimineringslagen ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Kränkande behandling enligt skollagen 6 kap. 3 § är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att det rör sig om diskriminering enligt diskrimineringslagen.

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan utföras vid ett tillfälle eller vara återkommande. Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier sker inte bara under skoltid. Rutinerna i detta dokument omfattar därför även händelser som sker i samband med verksamheten och till exempel via sociala media.

Kränkningar kan i handling vara:

- fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar),
- verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad nedsättande ord),
- psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning) och/eller
- text- och bildburna/digitala (t.ex. genom klotter, brev, lappar, mejl, sms eller sociala media).

I samtliga fall handlar det om ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det *inte* är det, måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Det är viktigt att komma ihåg att det kan vara svårt för ett barn eller en elev att förmedla sin känsla av att ha blivit kränkt. Särskilt yngre barn kan ha svårt att sätta ord på sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna. Barnet eller eleven kan därför behöva ta hjälp av personalen i verksamheten.

Trakasserier och sexuella trakasserier är två former av diskriminering som definieras i diskrimineringslagen och som skollagen hänvisar till.

Mobbning finns inte med som begrepp i den svenska lagstiftningen men innebörden är ändå inkluderad i skollagen och diskrimineringslagen. Det eftersom mobbning handlar om att en elev utsätts för trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling vid upprepade tillfällen och där den som utsätts är i ett maktunderläge i relation till den eller dem som utsätter eleven.

Våld mot barn och unga inbegriper alla former av fysiskt och psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försummelse, misshandel eller utnyttjande, däribland sexuella övergrepp, oavsett ålder på förövare

Skolvåld används ibland för att begränsa våldsbegreppet till våld som sker på skolan, vilket omfattar våld mellan elever men även våld mellan skolpersonal och elever. Skolvåld kan definieras som samtliga handlingar eller situationer som leder till ett skolklimat där elever och lärare känner sig rädda och otrygga. Det innefattar allt från lindriga till allvarliga former av fysiskt våld, verbala och relationella former av våld eller kränkningar (till exempel att bli kallad elaka saker, ryktesspridning och utfrysning), sexuella anspelningar och trakasserier samt hot om våld. Skolvåld inrymmer en rad våldshandlingar, från mer subtila, enskilda handlingar och händelser till grövre, mer systematiska handlingar och händelser som återkommer över tid.

Om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen gäller samma regler för skolpersonalens respektive rektorns anmälningsskyldighet som när det gäller upplevd kränkande behandling.

Del 2

Aktiva åtgärder

Aktiva åtgärder för det kommande läsåret tas fram när den årliga trygghetsenkäten analyseras. Se Del 3, *Uppföljning och utvärdering av förra årets aktiva arbete och åtgärder*.

Främjande och förebyggande arbete

Läsåret 2023 - 2024 har varit ett läsåret där skolans traditionsenliga aktiviteter för att främja gemenskap, trygghet och trivsel har kunnat genomföras utan begränsningar. Förändringar inför årets insatser har gjorts utifrån föregående års utvärderingar, t.ex. logistik/innehåll för aktivitetsdagar eller val av plats/aktivitet för mentorsdagar. Att möjliggöra alla elevers deltagande har varit den centrala utgångspunkten.

Genom skolans elevdemokratiska forum (se Del 1, *Delaktighet och inflytande*) ombeds eleverna att utvärdera de genomförda insatserna (se översikt nedan). Vi får här ett mycket positivt gensvar. Detta övertygar oss om att skolans insatser i det främjande och förebyggande arbetet såväl de insatser som genomförs åtgärdande tillsammans får god och avsedd effekt. För svarsbild samt nuläge, se Del 3 *Resultat / Analys av kartläggning av nuläge*.

Nedan följer en översikt över insatser som efter uppföljning och utvärdering hittat sin plats i skolans årshjul. Gemensamt för dem är att de är av karaktären främjande och förebyggande arbete, oavsett om de sker integrerade i undervisningen eller om de sker på övergripande skolnivå och att detta arbete görs för att säkerställa långsiktighet och hållbarhet över tid. Insatserna genomförs med syfte att förebygga kränkande behandling, diskriminering och trakasserier genom att:

- lära känna varandra och skolans alla yrkeskategorier,
- främja gemenskap och bygga vi-känsla,
- främja trygghet och trivsel,
- främja respekt för alla likheter och olikheter oavsett kön, könsuttryck eller könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- främja demokratiskt förhållningssätt.

Alla fyra enheter på Hagagymnasiet omfattas och insatserna anpassas utifrån respektive programs/målgrupps behov.

Aktiviteter integrerade i undervisningen

Lärarna ger många exempel på breda kurs- och ämnesövergripande samarbeten, där allt från genusfrågor, livsstil och kroppsideal, allas lika värde, mänskliga rättigheter och demokratisk värdegrund genom tiderna till normer och normkritik fokuseras.

Diskrimineringsgrunden 'funktionsnedsättning' har också en central plats i undervisningen, exempelvis i specifika kurser på Barn- och Fritidsprogrammet. Även områden som identitet, sexualitet, vänskap och relationer är återkommande i lärarnas upplägg, där de olika kursernas respektive centrala innehåll erbjuder stora möjligheter till integrering i undervisningen. På FIMA lyfts även dessa områden i mentorsgrupperna.

Frågor som direkt rör diskrimineringsgrunderna behandlas naturligt när arbetsliv, -miljö, -säkerhet och -rätt tas upp i undervisningen. För de elever som går ett yrkesprogram blir dessa delar centrala då man både genom teoretiska studier och arbetsplatsförlagt lärande förbereds för att vara anställningsbar efter avslutade gymnasiestudier.

Dessutom bidrar flera av skolans lärare med exempel från undervisningen där mångfalds- och interkulturalitetsfrågor berörs; etnicitet, religion och politik, ursprung, samt språk som en maktfaktor lyfts också fram. Även i samband med dessa områden nämns ett stort antal ämnen och kurser, vilket tyder på att eleverna möter på aktiviteter av främjande och förebyggande karaktär vid många tillfällen under sina gymnasieår. Sedan förra läsåret finns också en referens-/kompetensutvecklingsgrupp (se även Del 3, *Analys av kartläggning av nuläge* nedan.), där frågor inom området mångfald och inkludering adresseras.

Skol-, program- och klassövergripande aktiviteter

Under läsårets gång bjuds eleverna in till deltagande i aktiviteter av både större och mindre omfattning. Inledningsvis på höstterminen möter man som elev bl.a. introduktionsveckor, "Haga Happening", aktivitetsdagar och/eller lägerresor, allt med gemenskaps-, trygghets- och trivselstärkande syfte. Längre fram under året går "Hagaborg", temadagar (t.ex. DDD: Don't Drink and Drive), teater- och biobesök och föreläsningar av stapeln.

Trivselaktiviteter mellan program och årskurser genomförs exempelvis inför lov och ledigheter, treor bjuder in ettor till utställningar och vernissage samt att treor leder tvåor i olika aktiviteter under läsåret. Inom Hagagymnasiets Globala profil fokuseras demokratifrågor dels för de elever som valt denna profil och dels för alla elever på skolan genom de projekt som genomförs inom profilen. Även friluft-, aktivitets- och idrottsdagar planeras in i detta årshjul, för alla Hagagymnasiets enheter.

På FIMA, där eleverna inte på samma vis som på de nationella programmen är organiserade i traditionella klasser, arrangerar en trivselgrupp tillsammans med pedagoger liknande aktiviteter. Man har t.ex. för att främja gemenskap och social interaktion ett sk. "torsdagshäng med fika". Trygghetsvandringar genomförs med regelbundenhet. Mentorsgrupper/Klasser genomför olika värderings- och samarbetsövningar och samtalsgrupper under ledning av t.ex. specialpedagog och kurator genomförs i samverkan med mentorer. Samtalsämnen kan variera, allt beroende på uttryckt behov och önskat intresse.

Skolans elever får ta del av kommunens Globala veckor där bl.a. frågor om hållbar utveckling, konsumtion, resursfördelning och fair trade ges utrymme. Kulturella likheter och skillnader, nationalitet och etnicitetsbegrepp lyfts fram i samband med denna aktivitet.

Mångfald av såväl språklig och kulturell karaktär lyfts ytterligare genom att europeiska språkdagen uppmärksammas i september varje höst. Vidare bidrar matsalen och kostpersonalen från sitt håll, genom de rätter som då serveras, varje år med en internationell vecka där återigen mångfald sätts i fokus.

Vikten av allas lika värde och lika rättigheter utifrån flera av diskrimineringsgrunderna lyfts fram vid flertalet tillfällen under läsåret. Extra uppmärksamhet ges vid FN-dagen, vid Förintelsens minnesdag och specifikt HBTQI-rörelsen uppmärksammas vid exempelvis återkommande föreläsningar. Skolan har under hela året en regnbågsflagga uppsatt i trapphallen och även en på Plan 0 för att markera vikten av allas lika värde och rättigheter och i samband med Norrköpings Pridevecka tar elevkåren ansvar för skolans representation.

Avslutningsvis ges ytterligare exempel på hur organisationen som helhet arbetar främjande och förebyggande med trygghets- och trivsselfrågor i fokus:

- elevernas skåpsplacering
- könsneutrala toaletter
- anpassade lärmiljöer
- avskilda studieplatser med så kallade reträttplatser
- hemklassrum
- klassrumsplaceringar
- klass- och gruppammansättningar
- Elevhälsan deltar med regelbundenhet vid arbetslagens möten
- personal äter pedagogisk lunch med eleverna (på FIMA görs detta under hela läsåret)
- aktivt arbete med skolans värdeord och värdegrund
- skolans Elevkår 'Hagaandan' arbetar aktivt för alla Hagaelevs trivsel och trygghet.

Regelbunden uppföljning och dokumentation av det aktiva arbetet

Löpande uppföljning, skolnivå: Varje vecka träffar rektor på nationella program elevhälsan och går igenom aktuellt läge omfattande studiesituation som helhet, inklusive frånvarouppföljning. På FIMA sker motsvarande möten två gånger per vecka där rektor och/eller samordnare med elevansvar deltar. FIMA har även en skolträningsgrupp, med syftet att få elever som har en bakgrund av långvarig frånvaro att i högre grad komma till skolan. Årligen genomförs en skydds rond, där bland annat elevskyddsombud, representanter för elevhälsan och skolans rektorer deltar. Den fysiska och psykosociala arbetsmiljön går igenom och förbättringar föreslås. Varje vårtermin görs en trygghetsenkät bland eleverna. Den tar upp frågor om trivsel, trygghet och likabehandling på skolan. Den årliga planen följs upp och utvärderas av skolans rektorer i samarbete med elevhälsan, personalrepresentant och elevombudsorganisationen.

Trivsel- och trygghetsfrågor sätts också i fokus genom de enkäter som årligen genomförs i åk 2, exempelvis "Om Mig"-enkäten som kommer från länets kommuner, Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland samt de enkäter som Skolinspektionen och kommunen skickar ut vartannat år. Utfallet från dessa informationskällor ligger också till grund för val av åtgärder/aktiviteter.

Ytterligare uppföljning sker via arbetslagens systematiska kvalitetsarbete samt vid de tillfällen där elevhälsan och arbetslagen träffas. Vår gemensamma arbetsmiljö diskuteras även på APT, i facklig samverkan och i Hagagymnasiets utvecklingsgrupp (HUG).

Löpande uppföljning, klass-/grupp nivå: Klassvis sker uppföljning genom klassråd på mentorstid. Elevombuden har uppdraget att lyfta likabehandling, trygghets- och trivsel-frågor inklusive ordningsregler på dessa tider tillsammans med mentorerna. Elevhälsan genomför fokusgruppssamtal som del av uppföljningen på klassnivå.

Löpande uppföljning, individnivå

Elevens trygghet, trivsel och hur eleven upplever sig bemött av elever och personal tas upp vid utvecklingssamtal som hålls varje termin. På FIMA följs detta även upp individuellt med mentorer och nätverket runt eleven ungefär var sjätte vecka. Som en del i vårt systematiska kvalitetsarbete meddelas rektor och elevhälsa om eventuell otrivsel. Skolsköterskorna genomför hälsosamtal med elever under årskurs ett, där en viktig del är att lyssna in elevens upplevelse av sin hälsa (fysisk och psykosocial), sin trivsel på skolan och att samtala om hur hälsa kan främjas.

Del 3

Uppföljning och utvärdering av förra årets aktiva arbete och åtgärder

Föregående läsårs insatser följs upp genom den systematik som beskrivs i Del 1, *Delaktighet och inflytande* samt i Del 2, *Regelbunden uppföljning och utvärdering av det aktiva arbetet*. Det aktiva arbete och de åtgärder som genomfördes under förra läsåret utvärderas i relation till utfallet i årets trygghetsenkät under *Analys av kartläggning av nuläge* nedan.

Resultat av kartläggning av nuläge

Resultat av nuläge presenteras genom svar från den årliga trygghetsenkäten. Utformningen av denna genomlys av skolans elevombudsorganisation, skolledning, elevhälsa samt representanter från övrig personal. Några få tillägg gjordes i år (t.ex. fler möjligheter att skriva kommentarer) men själva frågeställningarna har behållits sedan tidigare år.

Årets svarsunderlag jämförs nedan med underlag från våren 2021, 2022 och 2023. Vissa frågor besvaras enligt en skala 1-10 och från och med våren 2022 finns en större andel ”hur-frågor” istället för ”ja/nej-frågor”, med syftet att nå mer nyanser i elevernas svar. Det mest positiva svarsalternativet är alltid tio. Liksom tidigare, tolkas svar från fem och uppåt som positiva. År 2021 inkom 447 svar medan svarsunderlaget för 2022 är tunnare (322 svar). Anledningen till detta är att enkätens genomförande sammanföll med den mest sjukfrånvarodrabbade perioden på skolan sedan pandemin inleddes. Åren 2023 och 2024 står för de starkaste svarsunderlagen av de fyra år som redovisas i tabellen (534 resp. 543 svar). Det totala antalet elever har under dessa år legat tämligen konstant, ca. 770 elever.

Frågeställningar från Trygghetsenkäten i urval	Trygghetsenkät 2021 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2022 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2023 andel positiva svar	Trygghetsenkät 2024 andel positiva svar
(4) Hur bra trivs du på skolan?	97,5%	97%	95,5%	96,5%
(5) Hur bra känner du till Hagas Årliga plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier?	84%	78%	75%	82%
(6) Hur bra tycker du Haga är på att arbeta aktivt för likabehandling på skolan?	93%	90%	91%	92%
(7) Känner du att du är accepterad som du är på Haga?	97%	96%	97%	97%
(8) Hur trygg känner du dig i skolan?	96,2%	97%	96%	96%
(9) Finns det särskilda platser på skolan som du upplever som otrygga? (siffran = den andel som svarat "ja")	9,2%	10,5%	19,7%	21,2%
(10) Hur trygg känner du dig i din klass?	96,8%	98%	95%	96%
(12) Har du någon kompis att vara med i skolan?	97,3%	94%	97%	99%
(14) Har du blivit utsatt för sexuella trakasserier? (siffran = den andel som svarat "ja")	2,7% motsvarar 12 personer	3,2% motsvarar 11 personer	3% motsvarar 16 personer	3,9% motsvarar 21 personer
(16) Har du blivit utsatt för kränkande behandling? (siffran = den andel som svarat "ja")	4,1% motsvarar 18 personer	6,7% motsvarar 23 personer	9,8% motsvarar 52 personer	8% motsvarar 43 personer
(18) Upplever du att det finns personal att prata med vid behov? (siffran = andel positiva svar)	93%	95%	92%	93%

Tabell 1

Analys av kartläggning av nuläge

Tabell 1 ovan ger en helhetsbild för Hagagymnasiet. Vid filtrering av svar utifrån program, årskurs och upplevt kön framkom år 2023 inga betydande skillnader. Motsvarande jämförelse år 2024 ger samma bild, vilket visar på att insatser, såväl övergripande som programspecifika når avsedd effekt avseende upplevd trygghet och trivsel. Av 20 programspecifika medelvärden på frågorna 4, 8, 10 och 17 visar dessutom 18 medelvärden en mer positiv bild än 2023. Med avstamp i tidigare års fokusområden skrivs i årets analys följande områden fram för fortsatta aktiva åtgärder.

Det första området handlar om elevernas kännedom om skolans Årliga plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Våren 2022 uppgav eleverna i lägre grad att de kände till planen (fråga 5). Denna nedgång såg skolan anledning att försöka vända, då kännedom om planen och dess budskap, innehåll och syfte kan påverka elevernas upplevda trygghet, trivsel och agerande. Ett år senare hade de utvalda och till största del genomförda aktiviteterna till trots siffran sjunkit ytterligare. Elevernas upplevelse av skolans aktiva arbete för likabehandling (fråga 6) och deras upplevda trivsel och trygghet (fråga 4 resp. 8) var alltså hög. Med denna bakgrund fortsatte arbetet för en starkare förankring och förståelse av planen och dess syfte även under läsåret 2023-2024. Våren 2024 syns dels en ökning på fråga 5, dels på frågorna 4, 6, 7, 8, 10 och 12 som visar antingen samma höga värde som tidigare eller till och med en liten ökning. Vi strävar även framgent efter en god kännedom om och förståelse av planen och dess syfte varför detta område kvarstår för 2024-2025.

Nästa område som skolan fortsätter att arbeta aktivt med berör kränkande behandling. Fråga 14 visar en liten ökning, medan fråga 16 visar en minskning. Totalt visar svarsbilden för 2024 ett färre antal elever som upplever sig ha blivit utsatta, vilket i sig är ett steg i rätt riktning men slutsatsen är likväl att skolans aktiva arbete behöver fortsätta.

Förra läsåret implementerades ett nytt och enklare sätt att genom ett anmälningsskema via länk rapportera kränkande behandling. När rutiner likt denna nyimplementeras är det inte ovanligt att antalet fall ökar. Detta syns inte i statistiken. Det vi däremot ser är en sorts differentiering av anmälningarna: fler *Anmälan till rektor* görs, där en individs kränkande beteende kan anmälas även om det inte finns en tydlig mottagare. Detta har möjliggjort fler uppföljande samtal med namngivna elever där disciplinära åtgärder vidtagits.

När eleverna svarar på vad de uppfattar är anledningen till att de blivit utsatta, svarar de på följande vis, se Tabell 2 nedan. Utifrån svarsbilden ser vi att elever de sista åren med ökad tydlighet uppfattar anledning till kränkningen; eleverna kan sätta ord på det som hänt.

Upplevd anledning till kränkning?	2021	2022	2023	2024
Kön, könsuttryck, könsöverskridande identitet och sexuell läggning	44%	9,1%	21,6%	27,3%
Religion, trosuppfattning eller etnisk tillhörighet /bakgrund	22,3	13,6	15,7	20,4
Funktionsvariation	5,6	18,2	7,8	18,2
Vet ej	33,3	59,1	43,1	36,4

Tabell 2

Vid närmare analys av svaren och vid jämförelse med tidigare år framkommer en överensstämmelse avseende de sätt kränkningar sker, nämligen i huvudsak socialt, verbalt och digitalt.

Sedan år 2021 har de socialt relaterade kränkningarna ökat mest fram till 2023 (från ca. 43% till ca. 60%), men minskar våren 2024 till 51%. De verbala kränkningarna har gått från 43% (2021), 53% (2022), 49% (2023) men ökar för 2024 till 58%. De digitala kränkningarna spänner över en ökning från ca. 11% (2021), över en nivå om 17% för 2022 och 2023 till 23% för våren 2024. (Se Tabell 1, fråga 16 för det totala antalet elever som under dessa år angivit att de upplevt sig utsatta för kränkande behandling.)

På vilket sätt sker kränkningarna?	2021	2022	2023	2024
Socialt (utfrysning/ignorering, blickar, miner, suckar)	43%	56,5%	60%	51%
Verbalt (hot, nedlåtande ord och kommentarer, skvaller, rykten)	43	53	49	58
Digitalt (via nätet, sociala media)	11	17	17	23
Fysiskt (slag, knuffar)	18	4,5	12	7

Tabell 3

Mycket av skolans arbete sker genom långsiktiga insatser som grundas i kompetenshöjande insatser för personal. Skolan såg under våren 2022 ett behov att fokusera på inkluderingsbegreppet bl.a. genom föreläsningar och work-shops. Bland personalen bildades en referensgrupp/kompetensutvecklingsgrupp som senare även engagerat elever, enligt beslut fattat på förra årets Skolkonferens. Ett mål är att denna grupps arbete ska spridas till all personal.

Denna del avslutas med en uppföljning av hur elever agerar när något blivit/känts fel. För två år sedan uppmärksammades en diskrepans i elevernas svar avseende deras å ena sidan mycket positiva upplevelse av att det *fanns* personal att prata med (Tabell 1, fråga 18, år 2022), men att de å andra sidan inte i speciellt hög grad faktiskt kontaktade personal om något blivit/känts fel. Insatser gjordes och året därpå ökade andelen elever som kontaktade personal. Vi såg också en rejäl uppgång i hur eleverna som kontaktat personal uppfattat stötningen som följde: relaterat till fråga 14 höjdes skattningen från 4 till 8 på skala där 10 är högsta värdet. För fråga 16 var skattningen 6,4 (höjt från 5,8) vilket gav ett snitt för båda frågorna på 6,8.

Även våren 2024 upplever eleverna att det i väldigt hög grad (93%) finns personal att prata med vid behov (Tabell 1, fråga 18) och att stödet (snitt för fråga 14 och 16) har upplevts positivare än i fjol: från 6,8 till 7,7.

Trots att något fler elever upplever att det finns personal att prata med, ser vi i år en tillbakagång på andelen elever som kontaktar personal. Självklart finns förståelse och respekt för att våra unga vuxna kanske inte alls känner att de behöver söka stöd hos personalen, men precis som för ett par år sedan funderar vi på om det finns något mer/annat vi kan göra för att underlätta att kontakt tas om något gått fel?

Det tredje och sista området från i fjol handlade om otrygga platser och detta område kvarstår även i svarsbilden för våren 2024. Alla de planerade åtgärderna har ännu inte genomförts (skalskydd, kameror, t.ex.) då processerna för detta sker långsamt och styrs centralt. De åtgärder som skolan äger själva har genomförts. Under sommaren 2024 kommer omklädningsrum och duschar i idrottshallen att renoveras.

Andelen elever som upplever att det finns otrygga platser är likvärdigt med fjolårets. De ytor som brukar nämnas och återkommer även i år är t.ex. aulan, cafét och dess allmänna ytor och toaletterna. Ytor som tidigare lyfts men som *inte* finns med i årets underlag är idrottshallen inklusive omklädningsrummen och Plan 0. Bland kommentarerna i svarsunderlaget framkommer att det upplevs som obehagligt att riskera att synas eller ombedas delta i andra elevers TikTok-filmer, både i klassrum, korridorer, på toaletter, allmänna ytor och i aulan. Aulan beskrivs på liknande vis som tidigare år; att det kan bli för högljutt och upplevas obekvämt när elever umgås där under raster och håltimmar och då inte respekterar att aulan för många andra elever är ett utrymme för studier.

Analysen till ökningen som noterades ifjol är delvis densamma detta år: på skolans första dag i januari kastades en smällare i cafét. Kommentarer om detta påverkar svarsbilden i årets enkät på samma sätt som händelsen i december 2022 satte spår i enkäten för 2023. Även flickornas toalett återkommer i årets svarsbild. Det upplevs fortfarande trångt, då toaletten verkar ha blivit en yta där man umgås och sminkar sig. Detta bidrar till känslan av att inte kunna gå på toa i lugn och ro. Vejbandet på toaletten som lyftes våren 2023 framkommer inte i årets svar medan ovälkomna besök av manliga elever anges som anledning till otrygghet. Pojkarnas toalett nämns också och anledningen till upplevd otrygghet där beskriver nedskräpning och sabotage.

Genom Programforum framkommer att eleverna uppskattar när personal är synliga i skolans lokaler. När de vuxna t.ex. fikar i cafét tillsammans med eleverna bidrar detta till en ökad upplevd trygghet.

Årets planerade åtgärder

Vi fokuserar nedanstående tre områden för läsåret 2024-2025:

1) Kännedom om och förståelse av Årlig plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier och dess budskap, innehåll och syfte.

- Förankring av och arbete med Årlig plan [...] både höst och vår.
- Insatser (t.ex. föreläsningar) sprids jämnare över läsåret för att återkommande påminna om värdegrundsfrågor.
- Skapa diskussionsunderlag utifrån diskrimineringsgrunderna att genomföra i mentorsklass/-grupp.
- Engagera skolans elevombud i aktiviteter (se även under nästa rubrik).

2) Kränkande behandling

- Aktivt arbete utifrån diskrimineringsgrunderna. Detta omfattar t.ex. föreläsningar som berör mångfald, integration och inkludering samt de diskussionsunderlag som nämns ovan.
- Utveckla arbetet med befintliga referensgrupper (personal och elever) med fokus på inkluderingsfrågor och föra detta arbete vidare.
- Formulera aktiviteter som skolans elevombud ansvarar för och genomför, t.ex. att inom sitt uppdrag bevaka ton och uttryck på klassgemensamma sociala media och chattar, samt att med hjälp av sina mentorer aktivt arbeta i mentorsklasser/-grupper för att främja inkludering, trivsel och trygghet. I detta arbete ska förslag som framkom under vårens Friendsutbildning 6 maj 2024 tillvaratas.

3) Otrygga platser

- Installation av övervakningskameror och skalskydd (inkl. tag-system på skolans entrédörrar) utreds centralt.
- Förtydliga hur Ordningsreglernas konsekvenstrappa inklusive disciplinära åtgärder används för personal och elever.
- Förtydliga förhållningssätt utifrån skolans Ordningsregler inklusive mobilförbud för att främja studiero och trygghet i klassrum, korridorer och trapphall/allmänna ytor.
- Uppföljning av Ordningsregler vid Programforum under temat Trygghet och Ledarskap.
- Personal ronddar oftare runt och i aulan samt besöker toaletterna oftare.
- Vuxennärvaro i Café BeHaga, korridorer, aulan, allmänna ytor och på Plan 0.
- Regelbundna påminnelser under läsåret om allas ansvar att hålla rent och att bemöta varandra SOM* vi vill ha det på vår gemensamma arbetsplats (*enligt Hagaandans värdeord Samarbete, Omtanke och Möjligheter).

Åtgärdande arbete och ärendegång

Hagagymnasiets personal använder de formulär som hittas på kommunens intranät för att anmäla kränkningar och/eller olämpligt beteende. Länkar hittas även via GH All Personal.

Elev upplever sig kränkt av en annan elev.

1. Om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling av en elev som går på skolan (detta gäller även utanför skoltid, t.ex. nätkränkningar) kan eleven vända sig till valfri personal. Samma sak gäller om en elev upplever att en annan elev är utsatt för kränkande behandling, vilket då behöver föras vidare för utredning.
2. Den person som eleven vänder sig till använder sig av anmälningsformuläret på kommunens intranät/GH All Personal. Denna anmälan når rektor via Prorenata.
3. Rektor tillsammans med elevhälsan och/eller annan personal ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den eller de elever som ska ha kränkt. Kontakt tas med vårdnadshavare om berörda elever är omyndiga. Lämpliga åtgärder vidtas.
4. Om eleverna har behov av stödsamtal kontaktas kurator.
5. I varje enskilt fall bedöms om en anmälan ska göras till polis eller socialtjänsten.
6. En eventuell polisanmälan görs av ansvarig rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
7. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska ansvarig rektor kontakta Arbetsmiljöverket.
8. Mentor och kurator/skolsköterska följer upp händelsen med elev och eventuell vårdnadshavare. De ska få tillfälle att uttala sig om situationen har förbättrats.
9. Om kränkning inte upphör har rektor ansvar för att genomföra andra åtgärder, i enlighet med skolans konsekvenstrappa.

Kränkande beteende uppmärksammas, tydlig mottagare saknas.

Den som ser tecken på kränkande beteende anmäler detta via formulär "Anmälan till rektor". Elev kontaktar valfri personal som använder sig av nämnda formulär. Där kan den elev som agerat kränkande anmälas *trots att tydlig mottagare saknas* så att uppföljning/utredning kan genomföras.

Elev upplever sig kränkt av personal.

1. Om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling kan eleven vända sig till valfri personal. Samma sak gäller om en elev upplever att en annan elev är utsatt för kränkande behandling av personal.
2. Den person som eleven vänder sig till använder sig av anmälningsformuläret på kommunens intranät/GH All Personal. Denna anmälan når rektor via Prorenata.
3. Rektor ansvarar för vidare utredning och dokumentation av händelsen samt kontaktar gymnasiechef. Samtal sker först med den som utsatts för kränkningen, sedan med den person som ska ha kränkt. Kontakt tas med vårdnadshavare om berörda elever är omyndiga. Lämpliga åtgärder vidtas.
4. Om elev har behov av stödsamtal kontaktas kurator.
5. Rektor följer upp händelsen med elev och eventuell vårdnadshavare. De ska få tillfälle att uttala sig om situationen har förbättrats.

6. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
7. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.

Personal upplever sig kränkt av elev.

1. Den som ser tecken på kränkande behandling eller diskriminering av personal vänder sig till rektor och skyddsombud. Anmälan sker via formulär "Anmälan till rektor" via kommunens intranät/GH All Personal. Denna anmälan når rektor via Prorenata.
2. Rektor eller den som rektor uppdrar till utreder och dokumenterar.
3. Personal erbjuds lämpligt stöd.
4. Om elev är omyndig kontaktas vårdnadshavare.
5. Elevhälsan kan vara en resurs för elev som påstås ha kränkt personal.
6. Lämpliga åtgärder vidtas.
7. Personal kontaktar rektor om kränkningen inte upphör.
8. En eventuell polisanmälan görs av rektor. När en polisanmälan görs ska skolan avstå från att utreda, men ändå genomföra nödvändiga åtgärder.
9. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska rektor kontakta Arbetsmiljöverket.
10. Om kränkning inte upphör har rektor ansvar för att genomföra andra åtgärder, i enlighet med skolans konsekvenstrappa.

Personal upplever sig kränkt av personal.

1. Om personal upplever sig utsatt för kränkande behandling kontaktar denne sin chef.
2. Den som upplever sig utsatt gör en händelserapport för att dokumentera händelsen. Personen lämnar sedan rapporten till sin chef eller en annan chefsperson.
3. Skulle det vara chefen som påstås ha kränkt medarbetaren vänder sig den anställde till en annan rektor eller gymnasiechef.
4. Fortsatt hantering av ärendet sker av chef i enlighet med HR-portalens rutiner och riktlinjer.

Sekretess, handläggning och dokumentation

Anmälningar om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier innehåller ofta uppgifter om elevers personliga förhållanden och omfattas därmed av sekretess. Handlingar som tillhör ärendet förvaras på ett säkert sätt så att inte obehöriga får tillgång till dem. Ärendet diarieförs via Prorenata och handlingar lämnas ut efter menprövning¹ om någon begär det. Vårdnadshavare får ta del av den dokumentation som upprättats kring det egna omyndiga barnet. Ärendet i sin helhet ska hittas i den utsatte elevens elevakt i Prorenata.

¹ Menprövning kallas det när man prövar om personuppgifter kan röjas utan att det är till men för den som uppgifterna rör eller dennes närstående.

Rutiner vid nätkränkningar

Kränkande behandling, diskriminering och trakasserier sker inte bara under skoltid. Rutinerna i detta dokument omfattar därför även händelser som sker i samband med verksamheten och till exempel via sociala media.

Del 4

Information till elever och vårdnadshavare

All personal på en skola omfattas av anmälningsplikt om en kränkning kommer till kännedom. Det innebär i praktiken att en elev kan vända sig till vem som helst. På Hagagymnasiet finns dessutom ett starkt elevhälsoteam med bland annat skolsköterskor och kuratorer som finns behjälpliga med såväl anmälan som stöd/uppföljning av ärendet.

Veronica Lund	skolsköterska	072 - 539 61 72
Nina Brage	skolsköterska	073 - 020 24 61
Anna Edman	kurator	073 - 020 28 28
Mattias Johnson	kurator	073 - 020 11 99

Enhetens trygghetsteam (eller liknande)

Trygghetsarbetet på Hagagymnasiet utgår från vårt gemensamma arbete för allas upplevda trivsel och trygghet. I detta arbete inkluderas all personals insatser tillsammans med elevombud, elevkår och Trivselgrupp.

Norrköpings kommuns barnrättsombud

Norrköpings kommun har ett barnrättsombud vars uppdrag är att bevaka barnperspektivet och barnrättsperspektivet inom utbildningskontorets verksamheter 0 - 20 år och i kommunen. Barnrättsombudet har bland annat som uppdrag att fungera som konsultativt stöd till rektorer, personal, barn och vårdnadshavare i frågor som rör barns rättigheter samt att arbeta med kunskapshöjande insatser.

Om du som vårdnadshavare önskar komma i kontakt med barnrättsombudet Hanna Martinsson, maila på följande adress: hanna.martinsson@norrkoping.se

Vad kan man göra hemma?

Det är av stor betydelse att hemmet och skolan har en öppen dialog och känner stöd och förtroende för varandra. Vårdnadshavare bör prata med sin ungdom hemma, vara lyhörd och uppmärksam på eventuella signaler. Vid misstanke om att något hänt och att något inte är som det ska vara välkomnar vi att vårdnadshavare tar kontakt med skolan.